

Zločinec Zupančič Drago obsojen na 20 let odvzema prostosti

17. novembra se je pred okrožnim sodiščem v Mariboru vršila razprava proti bivšemu pomočniku poverjenika za prosveto pri OLO v Ptuj, Dragotu Zupančiču. Obtoženi spada v vrsto že obsojenih vojnih zločincev, ki so v usodnem času narodno-osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov obrnili hrbet svojemu ljudstvu, šli po poti narodnega izdajstva, paktirali s fašistično golaznijo ter tako postali zvesti sluge barbarškega fašizma.

Obtoženi Zupančič je zakrivil vrsto zločinskih dejanj. Koncem leta 1941. je vzpostavil prve stike z gestapom v Ptuj, kjer je brez vsakega pritiska pri prostem vojnem zločincu, šefu gestapa, Kubi, podpisal izjavo, da bo kot agent nemške tajne policije (gestapa) delal v interesu fašistične okupatorske sile. Obvezal se je, da bo kot vohun ovajal zavodne antifasiste ter izvrševal vse naloge, ki jih bo dobil od gestapa. V času od februarja do junija 1942 je bil vodja delavskega taborišča (Lagerführer) v Kaiserswald, pozneje pa v Hallseldorfu v Avstriji. Leta 1943. se je udeležil trodnevnega organizacijskega in obveščevalnega tečaja, ki je bil organiziran in voden od gestapa. V teh taboriščih je po nalogu gestapa izvajal strahovalen in uničevalen sistem vodstva taborišča, prevzel nalogo fašistične prevzgoje delavcev, organiziral v taborišču obveščevalno službo ter dajal gestapu redna mesečna poročila o političnem stanju v taborišču, s čimer je vršil ovajanje in izdajanje delavcev v ta-

borišču. Okrog 40 delavcev je bilo pregnanih in zaprtih (na podlagi njegovih ovadb), odgnanih v razna taborišča, kjer so posamezniki zaradi mučenja pomrli. Kot agent gestapa je spomladi 1945. leta zvalil v svojo hišo v Halozah dva partizana in sicer Franca Bračiča in Franca Letonjo, ju v svoji hiši pod različnimi prevezami zadrževal do prihoda nemške policije, ki je po njegovih direktivah hišo obkrožila, kjer sta oba partizana ob napadu nemške policije izgubila življenje.

Obtoženceva krivda glede vseh dejanj je dokazana na podlagi njegovega izrecnega priznanja v preiskavi. Pri razpravi je svoje prvotne izjave preklleval ter se hotel na ta način izmakniti ponovnemu priznanju storjenih zločinov.

Pri izreku kazni je sodišče upoštevalo kot obtežilo, da je obtoženi Zupančič storil te zločine kot intelektualce. Sodišče je izreklo pravično kazen in ga obsodilo na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo državljan-skih pravic ter zaplenbo premoženja. Ta proces nam ponovno potrjuje dejstvo, da je bila naloga gestapovskih agentov po zlomu Hitlerjeve Nemčije še nadalje vohuniti, se vrniti v razne forume oblasti ali organizacij, da bi s to metodo lažje vršili podtalno in razdiralno delo v naši oblasti, gospodarskem aparatu ali kjer koli.

Mnogim to ni uspelo, kakor tudi zločincu Zupančiču ne. Ujela jih je roka pravice in jih obsodila.

Nekaj besed o odkupu živine

Ptjski okraj ima, kljub temu da mu je vojna precej živine uničila, še prav lepo stanje goveje živine. V tem slučaju obvezne oddaje pa je nastal precej težak problem, ker kmetovalci govejo večinoma plemensko in rodovniško živino. Toda kljub temu se je tudi tukaj pokazalo, da je vsaj delno mogoče ugoditi oziroma izpolniti obvezo, čeprav so kmetje trdili, da uprava za odkup hoče uničiti vso lepo živino in pri tem niso bili poučeni o tem, da mestna klavnica vso lepo živino zamenjuje za slabšo, ki jo pošilja v zakol. Imamo lepe primere razumnih kmetovalcev, ki so razumeli svojo dolžnost, ker pa so imeli lepo živino, ki ni bila za zakol, so jo zamenjali med seboj, obdržali lepo živino v vasi, medtem ko so slabo poslali v zakol. Imamo pa tudi takšne primere kot je Cafuta Marija, posestnica do 15 ha zemlje v Soviču 24, KLO Vareja, ki je pred oblastmi skrila 1 kravo, 1 telico in pet svinj poleg razne perutnine. Poleg vsega tega pa je še jadjikovala, da ne more izpolniti svoje obveze.

Samo budnosti funkcionarjev KLO-ja in ljudstvu ter ljudski oblasti vdanih ljudi je uspelo upravi za odkup razkrinkati to špekulantko.

To bi bili v glavnem najbolj tipični primeri kršitev odredb in zakonov oblasti. K temu bi trebalo še pripomniti, da je mnogo KLO-jev, ki še ne razumejo novega časa ter hočejo z različnimi manipulacijami koristiti sebi in svojim prijateljem, seveda na škodo drugih, tako da je v precej primerih sama uprava za odkup morala podvzeti energične korake, da so se te napake popravile.

Mnogo je naše plansko gospodarstvo pridobilo na izkušnjah povojnih let. Vedno novi problemi se postavljajo in se tudi rešujejo. Še lažje pa bi se reševali, če bi naš kmet hotel razumeti, da je delavec ravno tako človek kot on in se mora ravnat tako hraniti kot on, potem bi uprava za odkup imela mnogo lažje delo. Toda problemi so šola, ki jih rešujemo — in z njih rešitvijo stopamo iz dneva v dan globlje v socializem. K. F.

Naročite se na kulturno politično revijo

„Nova obzorja“

ki izhaja v Mariboru.

Letna naročnina je 150 din, polletna 75, četrtletna pa 40 din.

Revijo lahko naročite v upravi revije v Mariboru, Gosposka 25 ali pa pri akviziterju, ki Vas bo te dni obiskal!

Zahvala darovalcem

Dne 21. nov. 1948 so na poroki Tomanič-Hronek iz Brega pri Ptuj zbrali svatje din 620.— Zbrani denar so podarili Rdečemu križu v dobrodelne namene.

Okrajni odbor Rdečega križa Ptuj se darovalcem zahvaljuje za zbrani znesek. RKS Ptuj.

V Strnišču bo otvorjen risarski tečaj

Tovarna v Strnišču bo v kratkem otvorila risarski tečaj za 30 do 40 učencev. V njega se lahko prijavijo vsi tisti, ki imajo veselje do te stroke. Zahteva se šolska izobrazba z najmanj 4 razredi osnovne šole. Hrana in stanovanje sta preskrbljena. Plača po uredbi. Tečaj traja 6 mesecev ter bo dal tečajnikom kvalifikacijo tehničnih risarjev. Prijave je treba pošiljati na OLO — odsek za delo.

Žene iz Gorišnice so volile

Ko je Tonkova mama samo za hip pomislila, ali bi šla ali ne na volilno konferenco AFŽ, jo je pionir Tonko kar očitajoče pogledal: »No, ali mama, pa veste, da boste šli!« Šla je in bi tudi šla, čeprav bi ne bilo Tonkovega očitajočega pogleda, zakaj: Tonkova mama je zavedna in poštena slovenska mati. Tudi druge mame so šle, ne vse, a — najboljše.

Zbrale so se v lično okrašenih šolski sobi. Zbrale so se žene in matere, ki so spoznale, da se kuje veliki novi čas, da se kuje sreča bodočemu rodu. Naj mar žena, naj dobra mati stoji za zastrtimi očmi v senci in vlagi preteklosti? Ne! Kuje se sreča njene-mu otroku, zato je zavedna žena usmerila svoj korak čvrsto na pot bodočnosti.

»Tja v stari svet ne gre več naša pot!« je krepko povedal Jože Brejce. Večina žen iz Gorišnice si je osvojila te Brejčeve besede kot geslo. Le malokatero ženo iz Gorišnice se še ne zavedajo velikega časa, v katerem se nahajamo. Prej ko slej pa bodo tudi te v spoznanju odprle oči in se začudeno (in v sramu) vpraševale, kako so mogle tavati tako dolgo v senci, ko vendar prši sonce tako radodarno svoje bogastvo na slovenski rod, slovenske žene.

V nedeljo so zavedne žene iz Gorišnice volile. Volile so v AFŽ odbor in delegatke za okrajno konferenco. Žnidaričeva mamka, ki si je nato-vorila že sedem »križev«, pa še vedno »najboljše pogruntal«, se je kar mladostno zasukala, ko so ji žene zapu-le predsedstvo.

Po volitvah so žene odločno podpisale resolucijo Organizaciji Združenih narodov v Parizu z izjavo, da se strinjajo z govorom Višinskega in z zatrdilom, da hočejo stati v prvih vrstah borbe za mir.

Pogumno in strnjeno naprej, žene iz Gorišnice! M. K.

FIZKULTURA

Nogomet

Pred velikim številom gledalcev se je odigrala v nedeljo, dne 21. nov. odločilna nogometna tekma med SD Dravo in TD Studenci iz Maribora za naslov je-senskega okrožnega prvaka. Tekma se je končala s tesno, toda zasluženom zmago SD Drave z rezultatom 5:4 (2:3).

SD Drava: Berlič, Serdinšek, Hanzel I., Samec, Gajzer I., Strehar, Gajzer II., Selinšek, Hanzel II., Repič, Sirec.

TD Studenci: Grizolt, Madžarec, Toma-nič, Filipič, Hudalst, Škrjanc, Šnuderl, Gomoli, Žuželj, Rodošek, Svajcar.

Po začetnem udarcu Studenčanov so igralci SD Drave izvedli več ostrih napadov na vrata TD Studenci, ki pa so ostali brez uspeha. Igra obeh moštev je bila enakopravna ter so se vrstili hitri napadi zdej z ene zdej z druge strani. Zaradi blatnega terena in goste megle igralci niso mogli pokazati vsega svojega znanja. Prvi uspeh so dosegli Studenčani, ki so v deseti minuti po srednjem napadalu zabili vodilni gol. Moštvo Drave ni prav nič popustilo ter se je že v trinaesti minuti posrečilo Hanzlu II. iz neposredne bližine izenačiti. Studenčani so začeli z ostrimi napadi ter kmalu do-segli drugi gol, vendar je Drava zopet izenačila. Pred koncem polčasa so Studenci dosegli nadaljnji gol ter v začetku drugega polčasa povišali rezultat na 4:2. Ko je vse kazalo, da so TD Studenci si-gurno zmagali, je uspelo SD Dravi v le-pem finišu v zadnjih desetih minutah za-bili tri gole ter tako zmagati z rezulta-tom 5:4. SD Drava je zaslužila zmago nad tehnično boljšim nasprotnikom, ker so njeni igralci pokazali mnogo več po-rtvornosti in borbenosti, kar je bilo na težkem terenu odločilnega pomena.

Z nedeljsko tekmo je SD Drava dosegla drugo mesto na tabeli okrožnega prvenstva za moštvom Železničarja II. Ker pa slednji tekmujejo izven konkurence, je SD Drava jensenski okrožni prvak ter ima v spomladanskem tekmovalstvu dobre izgleda za prvo mesto, ker igrajo vse težke tekme na domačem igrišču.

Učiteljski tečaj

Dne 25. novembra se je vršil poldnevni fizikalni tečaj za učitelstvo osnovnih šol ptjskega okraja desni breg. Tečaja se je udeležilo 42 učiteljev in učiteljic, kar izkazuje komaj 6% udeležbo. To je dokaz, da se naše učitelstvo še vedno ne zaveda pomena telesne vzgoje za do-raščajočo deco in ne kaže zanimanja za strokovno izpopolnjevanje.

Volitve v odbor OF v Vičavi-Orešju

Radi boljšega pregleda in lažjega terenskega dela se je mestni odbor OF razdelil v več pododborov. S to reorganizacijo si je rajon Vičava-Orešje tudi že na predvolivnem se-stanku izvolil svoj pripravljalni od-bor, katerega naloga je bila, že v okviru tekmovalstva za II. kongres KPS pripraviti vse potrebno za iz-vedbo volitev v RO, pred vsem pa pobrati zaostalo članarino in včlaniti v OF še tiste volivce, ki še niso včlanjeni.

V Fronto smo včlanjevali vedno več ljudi. Vendar pa še do danes ne moremo ugotoviti, zakaj še bori pet ljudi v Vičavi nismo uspeli zajeti v Fronto. Primeri nam govorijo, da so ravno ti ljudje uživali vse prednosti v času okupacije in danes ter da so celo odklonili podpise za predlog sovjetskega delegata A. Višinskega,

Na tečaju se je obravnavala metodika pouku telesne vzgoje in predelalo gra-divo za prihodnje mesece. Vzorno telo-vadno uro za prvi razred je res vzorno vodila tov. Štraus Franja iz Vidma, Me-todično in pedagoško je pravilno zajela učno gradivo, uspela pritegniti zanimanje učencev ter je v polni meri dosegla vzgojni in učni smoter telovadne ure. Dobro je izvedla vzorno telovadno uro s četrim razredom tov. Letič Ela iz Cir-kovc. V zaključni debati so se učitelji pomenili o perečih problemih telovadbe v zimskem času, ovrgli brez naziranja, da je telovadba pozimi brez telovadnice in orodja neizvedljiva ter dobili praktične napotke in gradivo za zimsko telo-vadbo.

Tečaj je v celoti dobro uspel. Preda-vatelja sta bila tovariša Juvančeva in Zega. Vsekakor pa je graje vreden po-stopek skupine iz Cirkovc, ki je zaključni del tečaja prebila v »Moskvi«.

Telovadna akademija

V soboto, dne 20. novembra, je pri-redila ptjska gimnazija v mestnem gledališču lepo uspelo telovadno aka-demijo. Kakor je naglasil fizikalni re-ferent gimnazijske mladinske organiza-cije, tov. Senčar Alojz, so se letos gim-nazijski tudi na polju telesne vzgoje mno-go bolj razgibali kakor v preteklih le-tih. LMS in ravnateljstvo gimnazije v polni meri upošteva pomen fizkulture za našo mladino ter posvečata in nu-dita dijakom pri fizikalnem udejstvo-vanju vso pozornost in pomoč.

Akademija nam je nudila sliko marji-vega dela mladine v telovadnici ter z dobro izvedenim programom pokazala njene uspehe. Nastopajočih je bilo 94, ki so lepo izvedli 15 točk programa. Posebno sta ugajali točki vaje z žo-gami in vaje na švedskih klopek, kjer jih je sestavila tov. Juvančeva. Tudi oro-dni vrsti mladink in članov sta poka-zali zadovoljivo znanje.

Ob tej priliki je bilo podeljenih 96 fizikalnih znakov, ki so si jih osvo-jili dijaki v novembrskem roku, kar pomeni enkrat več kakor lansko leto.

Ta uspela prireditve naj bo gimna-zijski mladini pobuda k še intenzivnej-šemu fizikalnemu udejstevovanju in potokaz k nadaljnjim uspehom. Orga-nizatorji akademije in nastopajoči te-lovadci zaslužijo za svoje poštvalno delo, ki so ga vršili zraven rednega učenja, vso pohvalo.

Grmec Vojko:

Gospod Pavlek

II. Stolček se je zvrnil

Ker je želel, da bi izpopolnil svoje jezikovno znanje v nemščini, je po-stal redni gost pri nemških učiteljih in jih tudi nešteto krat vabil k raz-nim pojedinam, ki jih je prirejal v svoji gostilni.

V počitnicah sta se sinova vračala domov. Pavlek se je čutil presreč-nega, ko sta ga presenetila z že pre-cej dobro obvladano nemščino.

Prijateljstvo med Pavlekom in nemškimi učitelji se je sčasoma zrahljalo. Temu vzrok so bile neke osebnosti, ki so jih pripravile do nesporazuma. In tako Pavlek v učite-ljih ni več videl svojih zvestih pri-jateljev in je ta nesporazum prive-del tako daleč, da je učitelje celo za-sovražil in jih jel obirati po vasi. Seveda mu učitelji niso ostali dolžni in so rovarili tako dolgo, dokler se županski stolček ni zvrnil in gospod Pavlek je ležal na tleh.

Še bolj kot prva, se je razširila nova vest o odstavitvi župana Pavle-ka. Celotno njegovi sotrudniki so raz-mišljali in tuhtali o vzrokih njego-vega »padca«. Kaj je zakrivil, da so ga tako nesramno brcnili? Kaj bo le z njim? Zakaj so storili to Nemci? Ali se jim je morda zaperstvil?

Še bolj pa je žalovalo srce gospo-da Pavleka, ki se ni mogel znajti v svojem novem položaju. Sam sebi ni

mogel verjeti, da je po tolikih letih presrečnega kraljevanja doživel svoj žalostni konec in to celo pri ljudeh, v katerih je gledal »graditelje« no-vega reda, pravičnega in srečnega življenja na evropskem kontinentu. Čemu naj žaluje? Ali morda zato, ker se je zvrnil županski stolček in izgubil tako lep položaj v oblasti, ki ga je dosegel že v predvojnih letih, ali pa morda zato, ker se je razočaral v svojih prijateljih iz prve svetovne vojne?

Odgovora si ni našel.

Čemu bi naj žaloval, saj je nem-ška okupacija najbrže le prehodna in ni dvoma, da bi partizani ne zma-gali. »Časi se spreminjajo in z njimi tudi oblasti«, se je tolažil žalujoči Pavlek.

Nekoliko pomirjen je čakal Pa-velek dneva zmage osvobodilnega gi-banja.

V prvih majskih dneh tisočde-vestopetindesetega je bila tudi ta slovenjgoriška vas osvobodjena.

»Živela svoboda! Narod je končno odrešen, odrešeni smo vsi!« je na vse grlo vpil Pavlek.

Pavlek ni mogel dojeti vsebine in značaja nove ljudske oblasti, nove družbene ureditve, novih svoboščin, ki jih uživa in izkorišča ljudstvo ter vseh sprememb, ki so nastale v le-tih revolucije pri nas. Prebiral je novo ustavo, nove uredbe ter si sku-šal sam objasniti novo ljudsko de-mokracijo.

Prišle so volitve v krajevne ljud-ske odbore.

Tudi teh novih volitev ni mogel Pavlek razumeti, ker jih prej nikoli ni poznal niti o njih slišal. Končno je moral ugotoviti, da teh volitev ne izvajajo poedinci, temveč vsa ljud-ska množica.

»Kaj je Osvobodilna fronta? Kakšne so zopet te nove stvari?« se je čudil Pavlek. Na nekem sestanku je slišal, da gre tu za enotno vse-ljudsko organizacijo višje oblike.

»Enotna? Vseljudska? To je pa res čudno! Nekdaj ni bilo vseljud-skih organizacij, temveč so bile mno-gne stranke...«, je ugotavljal Pavlek.

Nič ni pomagalo. Na vse zadnje se je moral sprijazniti z vsemi spre-membami tako v oblasti kot v sploš-nem družbenem življenju pri nas. Moral je tudi on priznati ljudsko de-mokracijo kot ljudovladno popolno-ma nove oblike.

O vsem tem so ljudstvu tolmačili aktivisti na predvolivnih zborova-njih. Pavlek se je trudil, da bi čim prej dojel te stvari, ki so se mu zde-le kot nepotrebne novotarije.

Ob pričetku predvolivne kampanje je bil sklican masovni sestanek, kjer naj bi se sestavila kandidatna lista za volitve članov krajevnega odbora.

V bivši Iglarjevi gostilni, kjer naj bi se vršil sestanek, je bilo zbranih precejšnje število volivcev. Pred sestankom so živahno razpravljali o predvidenih kandidatih. Ak-tivista ni bilo treba dolgo čakati. V gostilniški lokal je stopil učitelj Kla-divec, ki je pred meseci prišel uč-

teljevat v vas. Kot navadno, so ga ljudje merili od pet do glave vse dotlej, dokler ni sedel za mizo v kotu.

Izmed vseh točk dnevnega reda je bila najbolj zanimiva diskusija o kandidatih. Med njimi je kandidiral pismonoša Jurič, ki se s Pavlekom ni preveč razumel. Med diskusijo o kandidatu Juriču se je slišal močan glas nekega večjega kmeta, ki je stal pri vratih.

»Ljudje, zakaj ne predlagate Pa-veleka?«

V lokalu so dvignili hrup. Eni so podprli glas vpijočega kmeta, eni pa mu nasprotovali. Vmes je posegel učitelj Kladivec s svojim močnim glasom:

»Poslušajte, tovariši! Mislim, da bi zaradi tega predloga ne bilo treba toliko hrupa. Neki tovariš vas je vprašal, zakaj ne predlagate Pa-veleka.«

V lokalu je zopet nastal nemir. Ljudje so sukali in stiskali glave in se na tiho pomenkovali.

»Ne dvigajte prahu brez potrebe«, je nadaljeval Kladivec. »Kaj mislite o Pavleku?«

»Ne, ne maram ga!« se je slišalo v desnem kotu.

»Pavleka hočemo, naj bodo oni, ki se zastopijo v občinske stvari, saj so bili že župan«, se je oglasil mlinar-jev sin.

Nato je zopet spregovoril Kladivec s tihim in počasnim glasom:

»Tovariši! Nekoliko smo se že se-

znali z našo ljudsko oblastjo, ki je popolnoma nekaj novega. Mislim, da ni potrebno mnogo govoriti o tem. Že sami lahko razsodite, kakšni ljudje bi vas zastopali v vašem ljud-skem odboru. Naši odbori morajo biti pravi temelj ljudske oblasti, čigar karakter ne dovoljuje, da bi v vrstah odbornikov sedeli bivši jugo-slovanski in nemški župani ter de-lali po kopitu starih protiljudskih oblastnikov. Nova država in nova oblast zahtevata nove ljudi z novim odnosom do dela in družbe. Sedaj pa le sami premislite o predlogu za Pavleka!«

»To pa ni ljudska volja«, je še da-lje na tem predlogu vztrajal mlinar-jev sin. »Če ga predlagamo, naj se tudi uveljavi ta predlog!«

»Res je, tovariši. Ni ljudska volja, temveč volja poedincev, da bi Pa-velek kandidiral. Ljudstvo stremi za tem, da bodo krajevni odbori zdravi in s svojim delom demokratično usmerjeni, se pravi, da bodo pravil-no zastopali interese ljudstva svoje-ga kraja. Ali bi to storil Pavlek?« je prepričevalno dejal Kladivec.

Mlinarjev sin je do ušes zardel. V lokalu je nastal molk. Besede učitelja Klaviceva so našle svoje mesto.

To zborovanje je imelo svoje po-sledice. Učitelja Klaviceva je jel Pa-velek nekoliko postrani gledati, ni pa mu upal povedati v obraz, da ga sovraži.

(Nadaljevanje sledi)